

vanliga munandi hægr enn skattainntøkan.

I knappum viðfangi ber til at hækka ella lækka gjældini, ætlar ein at minka ella vaksa um eftirspurningin innan ávísar vørubólkar, orsekin hevur ymsan figgjarpolitiskan uppruna.

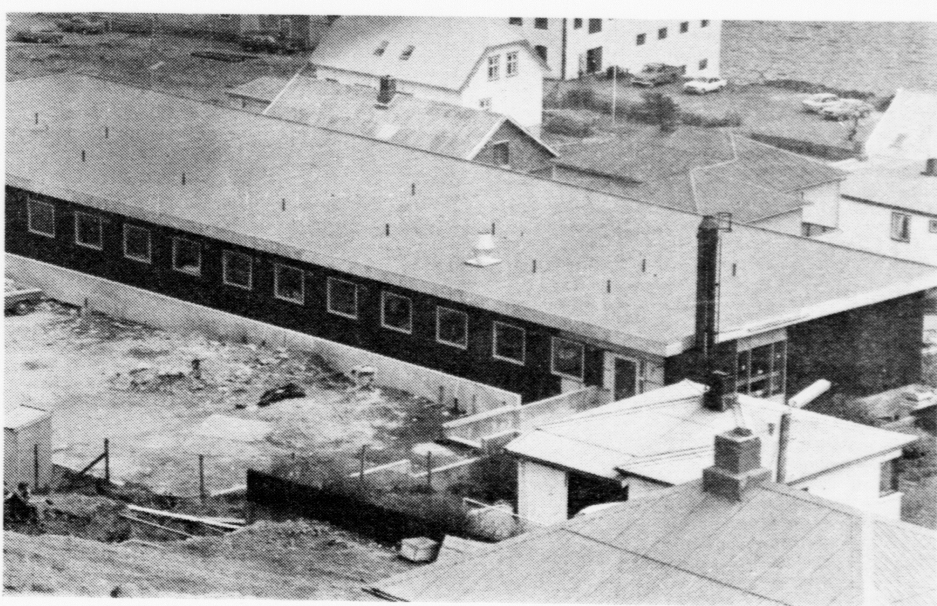
Fortreyt er kortini, at tú nágreiniliga kennir vøru- og nýtslugrundarlagið og sostatt hevur eina útbygda hagtallsskipan. Slika hava vit ikki, og er tí tollalóggávan litið útgreinað á vørum, men er grundarlagið ein meira ella minni tilvildarlig savning í vørubólkar.

Hava einki yvirliit yvir einstøku vøruna — fáa EDV-tól

Vit hava einki yvirliit yvir hvat einstaka vøran gevur í hagtalsjaldi árliga, og bert

hóming av hvat hvar bólkur gevur. Tí hevur grundarlagið fyri eina umskipan av tollalóggávu verið sera litið, men nú er síðan 1. januar í ár innflutningshagtallsskipanin umlögð og harvið møguleiki fyri at fáa einstøku vørugjældini útgreinað. Henda umlegging hevur tikið sína tíð, men aftaná 1. sept. í ár fáa vit frá EDV tólum yvirliit yvir tollinntøkuna á hvørji einstakari vøru fyri hvønn ársfjórðing og fáa soleiðis tær upplýsingar í hendi, sum treyta eina nútíðarhóskandi tollalóggávu.

Skal ein umlegging fara fram í inntøkum landskassans í hesi tingsetu frá beinleiðis skatti til nýtslugjæld, er kortini ivasamt, um vit fáa nýggja teknikkini so at virka, at hetta landsstýrið fær gagn av honum, men eitthvørt landsstýri hevur skyldu at leggja nakað til rættis fyri tey komandi.

Hildið verður fram við at byggja røktar- og ellisheim

Dagpeningaskipanin:

Teimum tímaløntu at bata

Landsstýrið legði fyri tingið í vár uppskot um eina dagpeningaskipan. Málið kom til 1. viðgerð og fór í sosialu nevndina, men tingið viðgjørði ikki málið endaliga.

Landsstýrið hevur arbeitt viðari við hesum máli, tí einki tvítyði er í tí, at tímalønt fólk, sum onga inntøku hava við fráveru undir sjúku, eru ikki væl fyri, og ætlar landsstýrið í hesi tingsetu at leggja endaliga úrslitið fyri tingið, soleiðis at sosiala nevndin kann viðgera uppskot landsstýrisins endaliga við teimum broytingum, sum landsstýrisins víðari arbeiði gongur út uppá.

40% til hvønn

Samráðingar hava verið við ríkisstýrið, umframt fundir í felags sosialu nevndini við limum frá ríkisstýrinum og landsstýrinum. Semja er fingin um, hvussu stóran part ríkisstýrið luttekur við, og var hetta ein av teim spurningunum, sum ikki vóru greiddir tá uppskotið varð lagt fyri tingið í vár. Ríkisstýrið hevur givið tilsegn um at rinda 40% av kostnaðinum av skipanini, og landskassin skal so rinda 40%. Eftir eru 20% sum sokallaðar arbeiðsgevaragjald. Í hvønn mun og hvussu skjótt arbeiðsgevarar skulu taka yvir hesi 20% heilt ella lutvist, meðan ein skipan verður uppbygd fyri arbeiðsmarknaðin verður lögtingið at taka støðu til.

Tað er nú gjørligt at samtykkja dagpeninga-

málið, soleiðis at tað kann verða viðgjørt í fólkatinginum í heyst og fáa gildi frá 1. juli 1979, sum uppskotið annars sigur.

Pensjónir — forsorg

Í hesum valskeiði eru ymsar broytingar og hækkingar av fólka- og avlamispensjónum framdar, umframt at ríkisstýrið hevur boðað frá, at tað setur fram lógaruppskot í fólkatinginum um at hækka frádráttarfría markðið fyri skerjing av pensjónum, soleiðis at broytingin kemur at virka frá 1. januar 1979. Uppskotið er fyrr samtykt av løttinginum.

Landsstýrið hevur yvirfyri ríkisstýrinum reist málið um, at tær broytingar av pensjónslógunum, sum nú eru samtyktar fyri Danmark, eisini verða galdandi fyri Føroyar.

Broytingarnar í danska lógaruppskotinum, sum nú eru til viðgerðar í felags føroysk-donsku sosialu nevndini, fevna í høvuðsheitinum um fylgjandi:

Fólkapensjónin hækkar

1. Grundupphæddirnar til fólkapensjónistar, avlamispensjónistar og einkjupensjónistar hækka við umleið 80% fyri stök og 36% fyri hjún.
2. Hjálpið eftir forsorgarlógin hækkar samsvarandi.
3. Hinir partarnir av avlamispensjón umframt

uppskoytisveiting til einkjur hækka.

4. Fyri øll pensjónssløg hava inntøkur minni enn kr. 29.700,— árliga (fyri hjún) ónga ávirkan á pensjónina.

5. Fyri fólkapensjónistar yvir 67 ár verður pensjónin skerd, um arbeiðsinntøkan er meira enn kr. 29.700 árliga, og dettur burtur, tá slik inntøka er meira enn kr. 87.500,— árliga (fyri hjún).

Inntøka, sum ikki er arbeiðsinntøka, ávirkar ikki fólkapensjón hjá pensjónistum yvir 67 ár.

6. Heimild verður at jätta persónliga viðbót til húsaútreiðslur.

Framhaldandi útbúgving

Í hesum valskeiði er framhaldandi arbeiði gjørt til útbúgving av okkara heilsustovnum, sjúkahúsum, røktar- og ellisheim, umlættingar-, fritíðar-, vistarheim, apotek o.s.

Nýggja sjúkhuslógin ásetur m.a. at statur og landskassi gjalda hvør síni 50% av vanligu sjúkhusútreiðslunum, meðan staturin ber útreiðslurnar av verandi sálarsjúkrahúsum við fastari veiting samsvarandi nettoraðstrúðreiðslunum í figgjárinum 1976/77 javnaðum samsvarandi broytingunum í donsku bruttofaktorinntøkuni, soleiðis sum henda verður uppgjørd eftir reglunum í lóg um vanligar veitingar til amtskommunur og kommunur. Staturin fremur útbúgving av hesum stovni aftaná samráðing.

Upphalds- og røktardeild

Men neyðugt verður at taka til meiri gjølliga umhugsan av spurninginum um útbúgvingina á landsjúkrahúsum. Í hesum sambandi er hugsað bæði um upphalds- røktar- og langtíðarmed-sinskaðeild, her er talan bæði um serliga røktarkrevjandi, gomul á sálarsjúkradeildini, teimum røktarkrevjandi á upphaldsdeildini og røktarheim í vanligum týðningi fyri Streymoyarøkið.

Landsstýrið fer tí at seta serliga nevnd at ráðleggja í hesum spurningum, tí tað er ein spurningur um øll rættin skal liggja á landssjúkrahúsum.

Tað er framvegis tørvur á røktarplássum. Fleiri verða vist til røktarstovnar enn tað var í okkara gamla samfelag, eisini fólk í yngri árum. Samfelagsbroytingin hevur eisini broytt so nógv í hesum viðfangi.

Stovnur at taka sær av endurbúgving

Endurbúgving — revaldering — umfatar fólk við líkamligum ella sálárligum breki, og undir endurbúgving koma eisini fólk, sum av eini ella aðrari orsök eru sosialt brekað, fólk hvørs arbeiðsevni eru fyríbils skerd, og fólk, sum hava verandi brek.

Landsstýrið setti í februar 1977 nevnd til endurskoðan av viðurskiptunum viðvíkjandi endurbúgvingini, og var álagt nevndini at:

kanna tærvin og møguleikarnar fyri endurbúgving sambært avlamispensjónarlógin og koma við uppskoti um framtíðar-

skipan á teimum kannaðu økjum.

Hetta nevndararbeiði er latið landsstýrinum. Uppskotið mælir til, at skipaður verður stovnur, sum tekur sær av endurbúgving. Fleiri endurbúgvingarreglur- og heimildir eru í galdandi lógum, men ein samskipan vildi framt úrslitið av føroysku revalderingini.

Útbúgving av andsveikaforsorgini

Dentur hevur verið lagdur á at fremja útbúgving av forsorgini fyri andsveik og brekað, so vit so hvørt kundu hava forsorgina í Føroyum. Forsorgin í Danmark, sum enn tekur sær av føroyingum, er sjálvsagt bygd eftir teirra viðurskiptum, og ríma tey ikki í øllum føroyskum viðurskiptum og tí hava ríkis- og føroysku myndugleikarnir við samráðing fingið ígjøgnum skipanir, sum megu sigast at gagna okkara fólk betur.

Nýggjur bygningur stendur í gerð á landsjúkrahúsum, tá henda bygging er frá hondini er pláss fyri 100 sálarsjúkum og 59 brekaðum (ófullferum).

Afturat verður nú gjørd-

ur vardur verkstaður á Argjum til 45 fólk, í umbúna er eisini at byggja skúlaheim til Skúlan á Trøðni fyri 12 børn.

Eisini úti um landið

Málsetningurin er at fremja framhaldandi útbúgvingina av andsveikaforsorgini úti um landið. Skjótli er settur á, so henda leið kann halda. Samráðingar landsstýrisins við ríkismyndugleikarnar um íbúðirnar, sum hoyrdu til Loranstøðina á Skúvanesi botna í, at hesar heilt ella partvist kunnu nýtast í ætlanunum um víðari útbúgving av forsorgini.

Til tess eru framhaldandi samráðingar við ríkisstýrið neyðugar.

Fyrr umrødda umsitingin av forsorgini, sum er í Føroyum, verður nú partur av føroysku almannamsitingini.

Statens Åndsvageforsorg skal leggjast niður frá 1. januar 1980, og forsorgin skal leggjast til amtini. Ríkisstýrið hevur á fundi við landsstýrið boðað frá hesum — spurningurin um okkara viðurskipti í hesi umlegging verður viðgjørdur í serligari nevnd við umboðum úr Føroyum og frá donsku myndugleikunum.

Arbeidarviðurskipti:

Týðandi nýskipanir fyri arbeidarastættin

Í farnu tingsetu varð samtykt at stytta arbeiðsvikuna í stigum úr 42 1/2 tíma niður í 40 tímar. Saman við dagpeningaskipanini, sum kemur at veita løn undir sjúku, eru hetta tær týðandi ný-

skipanir, arbeidarastættin til bata.

Lógin um arbeidaravernd verður úr meira nýtt, og er ein útbúgving farin fram av arbeidseftirlitinum. Tað verður nú at